

Відгук

офіційного опонента

кандидата економічних наук, доцента

СЛОБОДЯНИК Анни Миколаївни

на дисертаційну роботу ЧЖАН Шу

«Формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності» подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Фіскальна політика займає центральне місце у системі державотворення. Власне від фіскальної політики залежить яким галузям, секторам економіки держава через законодавчі чинники надає преференції, а які навпаки обмежуються в розвитку. Особливо це відчутно й проявляється у міждержавних економічних відносинах. Оскільки Китай є одним з найбільших торговельних партнерів України вже більш як півтора десятка років, актуалізується питання формування ефективної, дієвої фіскальної політики обидвох країн в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності.

Водночас кожна з країн перебуває у полі впливу економічних, політичних і соціальних чинників, які вносять суттєві корективи у торгово-економічні відносини, причому інколи такий вплив спонукає до прийняття непопулярних рішень, які йдуть у розріз економічним інтересам Китаю і України. Власне з огляду на наявність сукупності різнорідних чинників, актуально провести належні дослідження перспективного розвитку фіскальної політики кожної з країн, яка максимально відповідала б національним інтересам, враховувала б фактор глобалізації і узгоджувалася б з ситуацією в соціально-політичному полі та економічній взаємодії.

З огляду на вищезазначені аспекти тема наукової роботи є актуальною та своєчасною для дослідження.

Про наукову значущість та актуальність розв'язаних в дисертації завдань свідчить відповідність науковому напрямку кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» за темою: Ресурсно-інформаційне забезпечення моделей розвитку національних економік та їх суб'єктів у глобальній економічній системі» (номер державної реєстрації U0121U108836), в межах якої запропоновано нові підходи до формування фіскальної політики з урахуванням сучасної ринкової ситуації, розвитку глобальної економічної системи, нових підходів до формування фіскального механізму; «Формування систем менеджменту розумних підприємств в умовах міжнародної діджиталізації та інтелектуалізації» (номер державної реєстрації U0120U100985), в межах якої запропоновано впровадження моделі формування фіскальної політики і підходів, які можуть кардинально змінити взаємодію між бізнесом і державою та міждержавні економічні відносини.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає змогу стверджувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, викладені авторкою, характеризуються достатньо високим рівнем обґрунтованості та достовірності. Це підтверджується глибоким аналізом вітчизняних та іноземних джерел за проблематикою формування фіскальної політики у міждержавних відносинах, коректним застосуванням і логічним узгодженням теорій фіскальної політики, загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, обробленням тематичного статистичного матеріалу, теоретичною та експериментальною перевіркою розробок на основі їх апробації на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, а також шляхом впровадження рекомендацій у діяльність вітчизняних підприємств.

Після аналізу представлених у дисертаційній роботі наукових положень, висновків, пропозицій і рекомендацій можна зробити висновок про відповідність рівня їх обґрунтованості та достовірності встановленим вимогам.

Структура та зміст основних положень дисертаційної роботи

Перший розділ дисертаційної роботи «Теоретичні та прикладні засади формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності» (с. 26-56) розкриває питання формування фіскальної політики кожної з країн економічної взаємодії в історичній ретроспективі. Характеризуючи чинники, що впливають на формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності (с.49-56), авторка розглядає фіскальну політику в якості основного інструменту макроекономічного регулювання.

У межах другого розділу дисертаційної роботи «Аналізування систем фіскальної політики в Україні та Китаї» (с. 59-77) дисертанткою розкрита роль фіскальної політики у системі важелів стимулювання національної економіки країн економічної співпраці. Проведений огляд й аналіз китайського та українського досвіду побудови ефективної фіскальної політики дозволив виявити тісний зв'язок між організуванням фіскальної політики та економічним зростанням країни (с.66-75).

Третій розділ дисертаційної роботи «Удосконалення фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайських економічних відносин» (с.78-115) розкриває шляхи удосконалення фіскальної політики через забезпечення комплексного підходу до економічної співпраці й формування сприятливих умов для поступу у міждержавних торгово-економічних зв'язках. Авторкою запропоновано індивідуальну модель узгодження систем фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності (с. 85-103), проведене економічне оцінювання удосконалення фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності (с. 104-109) та

запропоновані рекомендації формування фіскальної політики в умовах сталого розвитку (с. 110-114).

Загалом дисертаційна робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел із 122 найменувань та додатки. Робота насичена значною кількістю статистичного й аналітичного матеріалу, що представлений у 34 таблицях та 19 рисунках. Основний зміст роботи викладено на 118 сторінках тексту.

Теоретична та прикладна цінність результатів дослідження

У своїй дисертаційній роботі авторка пропонує розв'язання актуального науково-прикладного завдання, що стосується розроблення теоретико-методологічних та методико-прикладних засад формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності.

Зокрема, безпосереднє практичне значення мають: модель фіскальної політики України в умовах українсько-китайської торгово-економічної співпраці, побудована із застосуванням комплексного підходу до оцінювання впливу експортно-імпортних операцій, динаміки обсягів ВВП, зовнішньоторговельного балансу України з Китаєм, що проявляється на поступленнях у бюджет України від зовнішньоекономічної діяльності з Китаєм; модель аналізування чинників впливу на процес функціонування податкової системи в Україні та Китаї; модель формування фіскальної політики в умовах сталого розвитку; формування системи індикаторів для оцінки ефективності функціонування податкової системи.

Запропоновані авторкою окремі результати дисертаційної роботи використовуються у практичній діяльності ТОВ «Швидкий світ».

Ключові положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання дисциплін: «Оподаткування міжнародної економічної діяльності», для студентів другого (магістерського) рівня вищої

освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування»; «Дослідницький семінар у галузі економіки, управління та міжнародних економічних відносин» для студентів третього рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми семінари за їх тематикою» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародні економічні відносини», про що свідчать представлені у додатках довідки.

Наукова новизна результатів дослідження

За результатами ознайомлення з дисертаційною роботою Чжан Шу можна констатувати, що у роботі чітко визначені ключові положення, висновки та пропозиції авторки, які відзначаються науковою новизною. Серед найбільш вагомих наукових результатів дисертаційної роботи доцільно виокремити такі:

- удосконалено підхід до аналізування чинників впливу на процес функціонування податкової системи в Україні та Китаї, що знайшло відображення у моделі поєднання чинників контрольованості, прозорості, регіональності, галузевості й оперативності реагування на зміни у податковій системі України і Китаю (с. 66-72);
- запропоновано прогностичну модель систем фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності(с. 85-103);
- удосконалено підхід та порядок економічного оцінювання фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності, що враховує економічні, соціальні і політичні чинники. Розроблено рекомендації щодо побудови ефективної фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської торгово-економічної співпраці (с. 104-109);

- запропоновано рекомендації формування фіскальної політики в умовах сталого розвитку, що розкриває питання взаємозв'язків між відкритою торгівлею, викидами CO₂ та економічним зростанням(с. 110-114);
- удосконалено методи та підходи до оцінювання фіскальної політики в умовах китайсько-української економічної співпраці.

Повнота викладу положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих авторкою наукових працях

За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, серед яких: 2 статті у наукових фахових виданнях України, 2 статті у наукових фахових виданнях, включених у наукометричні бази SCOPUS, Web of Science, 1 стаття у європейському фаховому виданні, 4 тези доповідей на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. Усі наукові публікації становлять значний науковий внесок авторки та повністю відображають представлені у дисертаційній роботі елементи наукової новизни, а також її теоретичні та методичні положення. З усіх наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використано лише ті ідеї та висновки, що є результатом особистих досліджень авторки. Обсяг, кількість та якість опублікованих праць відповідають усім вимогам, що стосуються публікацій основного змісту дисертаційної роботи для отримання наукового ступеня доктора філософії. Це дає авторці право на публічний захист дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

До недоліків та зауважень дискусійного характеру можна зарахувати: вступі доцільно звернути увагу на українських науковців, праці яких присвячені проблемам розвитку фіскальної політики Китаю.

арто було б систематизувати чинники, що впливають на формування фіскальної політики та виділити авторський підхід (пп.1.3), а саме чинники контрольваності, прозорості, регіональності тощо.

п. 2.1 в більшій мірі розкриває аналізування міжнародної економічної діяльності, ніж системи фіскальної політики.

одель фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності (третій розділ, пп. 3.2) було б добре доповнити глибшим обґрунтуванням одержаних результатів.

Слід зазначити, що зазначені дискусійні положення та зауваження не применшують належний науково-теоретичний та практичний рівень результатів дисертаційного дослідження.

Відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота виконана українською мовою, відповідає всім чинним нормам і правилам оформлення, є самостійною науковою роботою авторки і відзначається достатньо високим науково-теоретичним рівнем.

Актуальність теми дисертаційної роботи, обґрунтованість та достовірність сформульованих положень, висновків і пропозицій, наукова новизна, науково-теоретична та практична цінність, стиль викладення та оформлення - всі ці аспекти дозволяють сформулювати висновок, що дисертаційна робота Чжан Шу на тему: «Формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності» є самостійною завершеною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати і вирішено важливе завдання з теоретичної та прикладної точок зору, а саме розроблення теоретико-методологічних і методико-прикладних засад формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності.

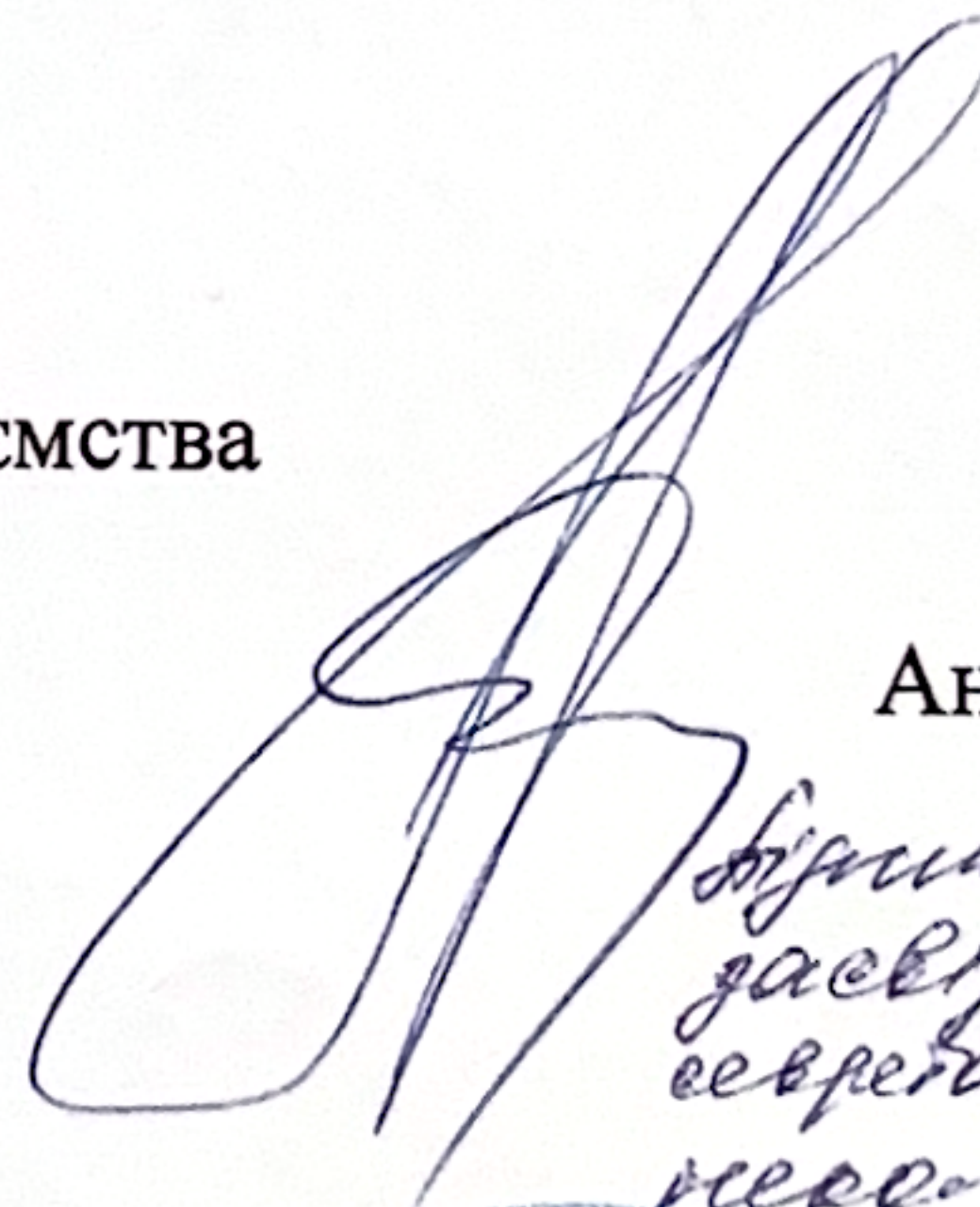

Ознайомлення з науковими положеннями, пропозиціями і висновками дисертаційної роботи свідчать про відповідність сучасним завданням і тенденціям наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин.

Дисертаційна робота «Формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» із змінами та доповненнями та постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» зі змінами та доповненнями, а її авторка – Чжан Шу заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (галузь знань 29 – Міжнародні відносини).

Офіційна опонентка:

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет
«Київський авіаційний інститут»

Анна СЛОБОДЯНИК

*Анна Слободяник А.
засвічено своєю
сестрою Державного
некомерційного підприємства,
Державний університет
«Київський авіаційний інститут»
Слобо А.А.*

